

X 331231

KELET-KÖZÉP-EURÓPA MINT KULTURÁLIS KONSTRUKCIÓ

Szerkesztette

FÖLDES GYÖRGYI

KOVÁCS GÁBOR

LADÁNYI ISTVÁN

SZÁVAI DOROTTYA

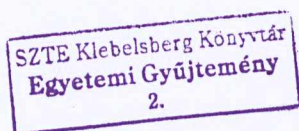
Gondolat Kiadó • Budapest, 2021

A kötet a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal – NKFIH támogatásával,
A kánonképződés folyamatai komparatív megközelítésben:
közép-európai és kelet-közép-európai kánonok a modernség kontextusaiban című,
125791 nyilvántartási számú NN_17 pályázat keretében készült.

SZTE Klebelsberg Könyvtár

J001398551

**HELYBEN
OLVASHATÓ**

© Szerzők, 2021

Szerkesztés © Földes Györgyi, Kovács Gábor, Ladányi István, Szávai Dorottya, 2021

Minden jog fenntartva. Bármilyen másolás, sokszorosítás,
illetve adatfeldolgozó rendszerben való tárolás
a kiadó előzetes írásbeli hozzájárulásához van kötve.

www.gondolatkiado.hu
facebook.com/gondolat

A kiadásért felel Bácskai István
Olvasószerkesztő Gál Mihály
Tördelő Lipót Éva

ISBN 978 963 556 187 2

X 331231

TARTALOM

Előszó	9
--------	---

LÉTESÜLŐ KÖZÉP-EURÓPA

BALOGH MAGDOLNA: Világirodalom-elméletek Közép-Európából nézve	13
FRIED ISTVÁN: Helyzetjelentés a Közép-Európa-kutatás múltjáról és jelenéről	22
SZÁVAI JÁNOS: Nyomkövető motívumok a közép-európai regényben	33
HORVÁTH CSABA: Közép-Európa mint a kollektív kamaszkor tündöklése és bukása	39
LADÁNYI ISTVÁN: A műfordításban létesülő Közép-Európa	50
SZÁVAI DOROTTYA: „A pokol térélmény. A mennyország is.” A kelet-európai kultúrák néhány adottságáról Pilinszky János gondolatvilágának fényében	60

TÖRTÉNELEM, TRANSZKULTURALITÁS, KÁNONOK

NÉMETH ZOLTÁN: A <i>Kalligram</i> mint közép-európai projekt	75
BOKA LÁSZLÓ: Egy elszalasztott lehetőség? Erdély mint virtuális Közép-Európa. Transzilvanizmus-formák és esélyeik a két világháború között	84
BALÁZS IMRE JÓZSEF - VALLASEK JÚLIA: A 20. századi közép-európai regény lexikona románul. Egy projekt háttere és kontextusai	101
KOVÁCS GÁBOR: A históriás ének születésének regényi prezentációja. (Gárdonyi Géza: <i>Egri csillagok</i>)	108
MIZSER ATTILA: Prózaaváltás. A rendszerváltás reprezentációja és a közép-európai gondolat a magyar irodalomban	118
HÖRCHER ESZTER ÉVA: Kánon és kritika kollektív és individuális összefüggései Tóth Krisztina prózájában	126

REGIONÁLIS VÁLTOZATOK, AKCENTUSOK

DOBOS ISTVÁN: Törékeny izotópiák. Közép-Európa alakzatai Esterházy Péter műveiben	141
GÖRÖZDI JUDIT: Közép-Európa mint narratív konstrukció. (Magyar és cseh vonatkozások Esterházy Péter Hrabal könyve című regénye alapján)	157
DÁNÉL MÓNKA: Akcentussal olvasni. Magyar irodalom mint a többnyelvű kulturális emlékezet közege (Bodor Ádám, Esterházy Péter)	165
MARKO ČUDIĆ: Párizs közép-európai szemekkel. Hevesi András és Danilo Kiš fiatalkori Párizs-élményei	179
TOLDI ÉVA: Aleksandar Tišma transzkulturális identitáskonceptiójának margójára	188
RUDAŠ JUTKA: A történelem terhe a többkultúrújúságban. Dragan Velikić poétikájáról	196
BENCSIK ORSOLYA: Honvágy Közép-Európa után?	204
PÁLFALVI LAJOS: A Tengerköz mint láthatatlan régió	214
NÉMETH ORSOLYA: Bronisław Wildstein: <i>A velünk élő múlt.</i> Egy monumentális 20. századi történelmi és/vagy családregegy a 21. században	223

ELHARAPOTT NYELVEK

MAJOR ÁGNES: „...végeken túli vidék”. Tolnai, Csáth és Bácska	233
CSEHY ZOLTÁN: A gyönyör elharapott nyelve. A közép-európai költészet queer regiszterei cseh/szlovák (jobbára férfi) perspektívából	241
NAGY CSILLA: Valóságos nyelvek. Kulturalitás, transzkulturalizmus és közép-európaiság Németh Zoltán verseiben	251
FÖLDES GYÖRGYI: Mácza és a kassai magyar avantgárd	259
BURJÁN ÁGNES: „Csendes, szelíd, engedékeny teremtés”. Gyermek(i)ség és gyengeelmjűség alakzatai a közép-európai modernség irodalmában	271

MAGÁRA CSUPASZÍTOTT ÉLESSÉG. MÉSZÖLY MIKLÓS
KÖZÉP-EURÓPÁJA

UTASI CSILLA: „A kép magára csupasztatott élessége” Mészöly Miklós poétikai reflexiója	283
PINTÉR VIKTÓRIA: Pannon színpad. A dráma és a színház jelenléte Mészöly Miklós prózájában	291
LOVIZER LILLA: „És eljő az igazság országa”. Mészöly Miklós: <i>Saulus – Bulgakov: A Mester és Margarita</i>	301
SZENTPÁLY MIKLÓS: Idő és tér nyelvtana. Közelítések Németh László és Mészöly Miklós Közép-Európájához	311
VÖRÖS ISTVÁN: Volt egyszer – vagy többször? – egy (?) Közép-Európa. Változatok a Közép-Európa-képre Mészöly Miklósnál, Martin C. Putnánál	320
VISY BEATRIX: Amnézia, emlékezet, fénykép a közép-európaiság kontextusában. Mészöly Miklós, Lengyel Péter, Nádas Péter	329